

คู่มือการจัดเก็บและจัดการขยะ
ภายในเทศบาลตำบลหนองสอ

จัดทำโดย

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
เทศบาลตำบลหนองสอ

สารบัญ

- บทที่ ๑ บทนำ
  - บทที่ ๒ ขั้นตอนการปฏิบัติงาน
  - บทที่ ๓ บทบาทหน้าที่และคุณสมบัติของพนักงานให้บริการเก็บและจัดการขยะ
  - บทที่ ๔ จำนวนพนักงานให้บริการเก็บและจัดการขยะ
  - บทที่ ๕ รายละเอียดครุภัณฑ์ วัสดุ/อุปกรณ์และเครื่องมือ
  - บทที่ ๖ การตรวจสอบและรายงานผลการปฏิบัติงาน
- ภาคผนวก ก. แผนที่เส้นทางการเก็บขยะ

บทที่ ๑

การบริหารจัดเก็บและจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ ถือเป็นสิ่งสำคัญต่อสุขภาพของบุคลากร ในองค์กรต่าง ๆ เพราะขยะที่สะสมของเชื้อโรคเพื่อรอการแพร่กระจาย อีกทั้งยังส่งกลิ่นไม่พึงประสงค์มากขึ้น หากมองข้ามการบริหารจัดเก็บและจัดการขยะ การบริหารจัดการเก็บและจัดการขยะอย่างมีประสิทธิภาพ จะเป็นการช่วยลดและรักษาสิ่งแวดล้อมอีกทางหนึ่ง เช่น สามารถนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ได้อีก ลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และนำขยะเศษอาหารมาทำปุ๋ยหมักชีวภาพไว้สำหรับใส่ต้นไม้ เพื่อคืนความสมบูรณ์กลับสู่ธรรมชาติอีกทางหนึ่ง

๑.๑ วัตถุประสงค์

- ๑.๑.๑ เพื่อให้งานจัดเก็บและจัดการขยะ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- ๑.๑.๒ เพื่อปลูกจิตสำนึกให้ทุกคนร่วมกันบริหารจัดการเก็บและจัดการขยะ โดยขยะที่เกิดขึ้นจากกิจกรรม ซึ่งใช้ระบบผู้ทิ้งเป็นผู้คัดแยกตามประเภทขยะ
- ๑.๑.๓ เพื่อเป็นการรักษาสิ่งแวดล้อม และเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น
- ๑.๑.๔ เพื่อบริหารจัดการขยะให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๑.๒ ขอบเขตของการบริหารจัดการเก็บและจัดการขยะมูลฝอย

การจัดเก็บและการจัดการขยะที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมต่าง ๆ ตามระบบการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลหนองสอ ใช้วิธีการจัดการขยะจากต้นทาง โดยรณรงค์ให้ความรู้แก่ชุมชนในเรื่องของการคัดแยกขยะและการใช้ประโยชน์จากขยะแต่ละประเภท โดยแบ่งขยะมูลฝอยออกเป็น ๔ ประเภท คือ

๑. ขยะอินทรีย์ คือ ขยะประเภทเศษอาหาร เศษผักผลไม้ ใบไม้ ขยะเหล่านี้สามารถนำไปเป็นอาหารให้สัตว์เลี้ยง หรือนำไปทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยอินทรีย์ใช้ในการเกษตรของครัวเรือนได้

๒. ขยะรีไซเคิล คือ ขยะประเภท ขวดแก้ว ขวดพลาสติก อลูมิเนียม กระดาษต่าง ๆ ขยะเหล่านี้สามารถนำไปขายสร้างรายได้แก่ครัวเรือน หรือนำไปทำสิ่งประดิษฐ์เพื่อเพิ่มมูลค่าของขยะรีไซเคิล

๓. ขยะอันตราย คือ ขยะประเภทถ่านไฟฉาย ระเบิดสเปรย์ต่างๆ หลอดไฟฟ้า ขวดสารเคมีปราบศัตรูพืช ขยะประเภทนี้เป็นอันตรายต่อสุขภาพ มีสารก่อให้เกิดโรคมะเร็ง ทางเทศบาลตำบลหนองสอจึงได้มีจุดรวบรวมเฉพาะสำหรับทิ้งขยะอันตราย และเก็บรวบรวมแยกไปกำจัดต่างหาก

๔. ขยะทั่วไป คือ ขยะประเภทอื่นนอกเหนือจาก ขยะย่อยสลาย ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย มีลักษณะที่ย่อยสลายและไม่คุ้มค่าสำหรับการนำมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น ห่อพลาสติกขนม ถุงพลาสติกที่เปื้อนอาหาร กล่องโฟมใสอาหาร เป็นต้น

บทที่ ๒

เพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการปฏิบัติงานของผู้ที่เกี่ยวข้อง อื่น ๆ ผู้รับจ้างได้แบ่งช่วงเวลาการปฏิบัติงานของพนักงาน ดังนี้

๒.๑ พนักงานจัดเก็บ คัดแยกขยะ และผู้ควบคุม ปฏิบัติงานตั้งแต่เวลา ๐๘.๓๐ – ๑๖.๓๐ น. ขึ้นตอนในการปฏิบัติงานจัดเก็บและจัดการขยะ

๒.๒ แผนการปฏิบัติงานประจำวัน จะแบ่งขั้นตอนการปฏิบัติออกเป็น ๒ ขั้นตอน คือ การเก็บขนขยะ การคัดแยกขยะ รายละเอียดดังนี้

รายชื่อผู้ปฏิบัติงาน รถบรรทุกขยะ หมายเลขทะเบียน ๘๓ - ๔๓๐๕ กส. หมู่ที่รับผิดชอบ

๑. นายนิคม ภูลมผา	พนักงานขับรถขยะ	๑. หมู่ที่ ๖ บ้านใหม่พัฒนา
๒. นายวรโชค อิ่มสมบัติ	พนักงานขับรถขยะ	๒. หมู่ที่ ๒ บ้านหนองสอใต้
๓. นายสุตตรี จำปาศรี	พนักงานเก็บขยะ	๓. หมู่ที่ ๗ บ้านหนองใหญ่
๔. นายเหมย บุษใหญ่	พนักงานเก็บขยะ	๔. หมู่ที่ ๑ บ้านโคกกลาง
๕. นายอิทธิวัฒน์ สะตะ	พนักงานเก็บขยะ	๕. หมู่ที่ ๕ บ้านหนองสอกลาง
		๖. หมู่ที่ ๘ บ้านโนนอุดม
		๗. หมู่ที่ ๙ บ้านโนนสะอาด
		๘. หมู่ที่ ๑๐ บ้านปากกล้วย
		๙. หมู่ที่ ๑๑ บ้านโนนสมบูรณ์
		๑๐. หมู่ที่ ๕ บ้านหนองสอกลาง
		๑๑. หมู่ที่ ๓ บ้านหนองสอเหนือ
		๑๒. หมู่ที่ ๘ บ้านมิตรสัมพันธ์ ตำบลลำคลอง
		๑๓. หมู่ที่ ๔ บ้านม่วงเฒ่า
		๑๔. หมู่ที่ ๔ บ้านโนนตุม ตำบลลำคลอง
		๑๕. หมู่ที่ ๕ บ้านปลาเค้าใหญ่ ตำบลลำคลอง
		๑๖. หมู่ที่ ๘ บ้านมิตรสัมพันธ์ ตำบลลำคลอง

วัน/เดือน/ปี	สถานที่เก็บขยะ	ผู้รับผิดชอบงาน
วันจันทร์	หมู่ที่ ๖ บ้านใหม่พัฒนา ตำบลลำปาว หมู่ที่ ๒ บ้านหนองสอใต้ ตำบลลำปาว หมู่ที่ ๗ บ้านหนองใหญ่ ตำบลลำปาว หมู่ที่ ๑ บ้านโคกกลาง ตำบลลำปาว ทำความสะอาดรถขยะและอุปกรณ์เก็บขยะ	นายวรโชค อิ่มสมบัติ (นนท์) นายนิคม ภูลมผา (น้ำนิคม) นายเหมย บุษใหญ่ (ตาเหมย) นายอิทธิวัฒน์ สะตะ (ซ่า) นายสุตตรี จำปาศรี (น้ำตรี) นายศุภมงคล เดชภูงา (บาส)
วันอังคาร	หมู่ที่ ๖ บ้านใหม่พัฒนา ตำบลลำปาว หมู่ที่ ๒ บ้านหนองสอใต้ ตำบลลำปาว หมู่ที่ ๕ บ้านหนองสอกลาง ตำบลลำปาว ทำความสะอาดรถขยะและอุปกรณ์เก็บขยะ บริษัทขนส่งเคอริ	นายวรโชค อิ่มสมบัติ (นนท์) นายนิคม ภูลมผา (น้ำนิคม) นายเหมย บุษใหญ่ (ตาเหมย) นายอิทธิวัฒน์ สะตะ (ซ่า) นายสุตตรี จำปาศรี (น้ำตรี) นายศุภมงคล เดชภูงา (บาส)
วันพุธ	หมู่ที่ ๒ บ้านหนองสอใต้ ตำบลลำปาว หมู่ที่ ๕ บ้านหนองสอกลาง ตำบลลำปาว หมู่ที่ ๓ บ้านหนองสอเหนือ ตำบลลำปาว โรงเรียนหนองสอพิทยาคม ทำความสะอาดรถขยะและอุปกรณ์เก็บขยะ	นายวรโชค อิ่มสมบัติ (นนท์) นายนิคม ภูลมผา (น้ำนิคม) นายเหมย บุษใหญ่ (ตาเหมย) นายอิทธิวัฒน์ สะตะ (ซ่า) นายสุตตรี จำปาศรี (น้ำตรี) นายศุภมงคล เดชภูงา (บาส)
วันพฤหัสบดี	หมู่ที่ ๔ บ้านม่วงเฒ่า ตำบลลำปาว หมู่ที่ ๔ บ้านโนนตุม ตำบลลำคลอง หมู่ที่ ๕ บ้านปลาเค้าใหญ่ ตำบลลำคลอง หมู่ที่ ๘ บ้านมิตรสัมพันธ์ ตำบลลำคลอง ทำความสะอาดรถขยะและอุปกรณ์เก็บขยะ	นายวรโชค อิ่มสมบัติ (นนท์) นายนิคม ภูลมผา (น้ำนิคม) นายเหมย บุษใหญ่ (ตาเหมย) นายอิทธิวัฒน์ สะตะ (ซ่า) นายศุภมงคล เดชภูงา (บาส) นายสุตตรี จำปาศรี (น้ำตรี) นายศุภมงคล เดชภูงา (บาส)

วันศุกร์	หมู่ที่ ๘ บ้านโนนอุดม ตำบลลำปาว หมู่ที่ ๙ บ้านโนนสะอาด ตำบลลำปาว หมู่ที่ ๑๐ บ้านปากกล้วย ตำบลลำปาว หมู่ที่ ๑๑ บ้านโนนสมบูรณ์ ตำบลลำปาว โรงเรียนโนนสะอาดราษฎร์สามัคคี ทำความสะอาดรถขยะและอุปกรณ์เก็บขยะ	นายวรโชค อิ่มสมบัติ (นนท์) นายนิคม ภูมผา (น้ำนิคม) นายเหมย บุญใหญ่(ตาเหมย) นายอิวัฒน์ สะตะ (ซ่า) นายสุตตรี จำปาศรี (น้ำตรี) นายศุภมงคล เดชภูงา (บาส)
----------	---	---

รายชื่อผู้ปฏิบัติงาน รถบรรทุกขยะ หมายเลขทะเบียน ๘๑ - ๓๕๖๗ กส หมู่บ้านที่รับผิดชอบ

๑. นายชัยเด่น ภูสฤติย์ พนักงานขับรถขยะ
๒. นายวรยุทธ สารปริง พนักงานเก็บขยะ
๓. นายกมล สารปริง พนักงานเก็บขยะ
๔. นายศราวุธ บุญมา พนักงานเก็บขยะ
๕. นายฉัตรชัย ภูโชคชัย พนักงานเก็บขยะ
๖. นายชัยวัฒน์ อิมถวิล พนักงานเก็บขยะ

๑. หมู่ที่ ๑ บ้านโคกกลาง
๒. หมู่ที่ ๖ บ้านใหม่พัฒนา
๓. หมู่ที่ ๗ บ้านหนองใหญ่
๔. หมู่ที่ ๒ บ้านหนองสอใต้
๕. หมู่ที่ ๕ บ้านหนองสอกลาง
๖. หมู่ที่ ๓ บ้านหนองสอเหนือ
๗. หมู่ที่ ๔ บ้านม่วงเฒ่า
๘. หมู่ที่ ๔ บ้านโนนตูม ต.ลำคลอง
๙. หมู่ที่ ๕ บ้านปลาเค้าใหญ่ ต.ลำคลอง
๑๐. หมู่ที่ ๘ บ้านมิตรสัมพันธ์ ต.ลำคลอง

ตลาดสดเทศบาลตำบลหนองสอ + โรงแปงมัน + โรงน้ำแข็ง + ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโนนสมบูรณ์ + โลดส์

วัน/เดือน/ปี	สถานที่เก็บขยะ	ผู้รับผิดชอบงาน
วันจันทร์	หมู่ที่ ๑ บ้านโคกกลาง หมู่ที่ ๖ บ้านใหม่พัฒนา โรงเรียนชุมชนหนองสอวิทยาการ ตลาดสดเทศบาลตำบลหนองสอ ทำความสะอาดรถขยะและอุปกรณ์เก็บขยะ	นายชัยเด่น ภูสฤติย์(นำเดิน) นายวรยุทธ สารปริง(กอล์ฟ) นายกมล สารปริง (ไอ้ต) นายศราวุธ บุญมา (สบาย) นายฉัตรชัย ภูโชคชัย (ปิ๊ก) นายชัยวัฒน์ อิมถวิล(น้ำเปาะ)
วันอังคาร	หมู่ที่ ๒ บ้านหนองสอใต้ หมู่ที่ ๗ บ้านหนองใหญ่ ตลาดสดเทศบาลตำบลหนองสอ โรงแปงมัน + โลดส์ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กโนนสมบูรณ์ ทำความสะอาดรถขยะและอุปกรณ์เก็บขยะ	นายชัยเด่น ภูสฤติย์(นำเดิน) นายวรยุทธ สารปริง(กอล์ฟ) นายกมล สารปริง (ไอ้ต) นายศราวุธ บุญมา (สบาย) นายฉัตรชัย ภูโชคชัย (ปิ๊ก) นายชัยวัฒน์ อิมถวิล(น้ำเปาะ)
วันพุธ	หมู่ที่ ๕ บ้านหนองสอกลาง หมู่ที่ ๓ บ้านหนองสอเหนือ ตลาดสดเทศบาลตำบลหนองสอ ทำความสะอาดรถขยะและอุปกรณ์เก็บขยะ	นายชัยเด่น ภูสฤติย์(นำเดิน) นายวรยุทธ สารปริง(กอล์ฟ) นายกมล สารปริง (ไอ้ต) นายศราวุธ บุญมา (สบาย) นายฉัตรชัย ภูโชคชัย (ปิ๊ก) นายชัยวัฒน์ อิมถวิล(น้ำเปาะ)
วันพฤหัสบดี	หมู่ที่ ๓ บ้านหนองสอเหนือ หมู่ที่ ๑ บ้านโคกกลาง หมู่ที่ ๓ บ้านหนองสอเหนือ โรงเรียนชุมชนหนองสอวิทยาการ ตลาดสดเทศบาลตำบลหนองสอ ทำความสะอาดรถขยะและอุปกรณ์เก็บขยะ	นายชัยเด่น ภูสฤติย์(นำเดิน) นายวรยุทธ สารปริง(กอล์ฟ) นายกมล สารปริง (ไอ้ต) นายศราวุธ บุญมา (สบาย) นายฉัตรชัย ภูโชคชัย (ปิ๊ก) นายชัยวัฒน์ อิมถวิล(น้ำเปาะ)
วันศุกร์	หมู่ที่ ๔ บ้านโนนตูม ตำบลลำคลอง หมู่ที่ ๕ บ้านปลาเค้าใหญ่ ตำบลลำคลอง หมู่ที่ ๘ บ้านมิตรสัมพันธ์ ตำบลลำคลอง หมู่ที่ ๔ บ้านม่วงเฒ่า+โรงแปงมัน+โรงน้ำแข็ง ตลาดสดเทศบาลตำบลหนองสอ ทำความสะอาดรถขยะและอุปกรณ์เก็บขยะ	นายชัยเด่น ภูสฤติย์(นำเดิน) นายวรยุทธ สารปริง(กอล์ฟ) นายกมล สารปริง (ไอ้ต) นายศราวุธ บุญมา (สบาย) นายฉัตรชัย ภูโชคชัย (ปิ๊ก) นายชัยวัฒน์ อิมถวิล(น้ำเปาะ)

บทที่ ๓

บทบาทหน้าที่และคุณสมบัติของพนักงานให้บริการเก็บและจัดการขยะมูลฝอย

การจัดเก็บขยะมูลฝอยจะต้องจัดระบบบริหารจัดการการเก็บและจัดการขยะ โดยแบ่งบทบาทหน้าที่การบริหารจัดการดังต่อไปนี้

๓.๑ ผู้ควบคุมกำกับดูแล

- งานธุรการของงานรักษาความสะอาด
- การวินิจฉัย วางแผน และสั่งการ เกี่ยวกับงานรักษาความสะอาด
- งานจัดทำแผนการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานรักษาความสะอาด และตรวจสอบให้มีวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ รวมทั้งขออนุมัติซ่อมวัสดุอุปกรณ์เพื่อให้ใช้งานได้ตามปกติ
- งานวิเคราะห์และจัดเก็บข้อมูลด้านการจัดการขยะมูลฝอย
- งานรายงานด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอย
- งานจัดทำคำสั่ง หนังสือโต้ตอบ แผนการปฏิบัติงานของงานรักษาความสะอาด
- งานระบบอิเล็กทรอนิกส์ข้อมูลกลางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านขยะ
- งานขออนุมัติการเบิกจ่ายน้ำมัน และรายงานการเบิกจ่ายน้ำมันประจำเดือนของรถบรรทุกขยะ

๓.๒ พนักงานขับรถขนถ่ายขยะ รับผิดชอบงานและปฏิบัติหน้าที่ดังนี้

- งานขับรถขนถ่ายขยะงานรักษาความสะอาดพื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลหนองสอ ดูแลท่อระบายน้ำ การบำบัดน้ำเสีย การขนถ่ายสิ่งปฏิกูลดูแล
- บำรุงรักษารถบรรทุกขยะให้มีสภาพใช้งานได้เป็นปกติ

๓.๓ คนงานประจำรถขยะ รับผิดชอบงานและปฏิบัติหน้าที่ดังนี้

- งานรักษาความสะอาดพื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลหนองสอเก็บขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลหนองสอ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
- กวาดไถ่ทาง ซ่อมแซมครุภัณฑ์ที่ชำรุดดูแลท่อระบายน้ำการทำมาความสะอาดร่องระบายน้ำ การบำบัดน้ำเสีย การขนถ่ายสิ่งปฏิกูลดูแล/บำรุงรักษาจุดรวบรวมขยะหมู่บ้านปลอดถัง

บทที่ ๔

จำนวนพนักงานให้บริการเก็บและจัดการขยะมูลฝอย

เทศบาลตำบลหนองสอ มีผู้ปฏิบัติงานด้านงานรักษาความสะอาดจำนวน ๑๒ ราย ดังนี้

๔.๑ พนักงานจ้างตามภารกิจ (พนักงานขับรถบรรทุกขยะ)	จำนวน	๑	ราย
๔.๒ ลูกจ้างประจำ (พนักงานขับรถบรรทุกขยะ)	จำนวน	๑	ราย
๔.๓ พนักงานจ้างทั่วไป (คนงานประจำรถขยะ)	จำนวน	๕	ราย
๔.๔ พนักงานจ้างเหมาบริการ (คนงานประจำรถขยะ)	จำนวน	๕	ราย

บทที่ ๕

รายละเอียดครุภัณฑ์ วัสดุ/อุปกรณ์ และเครื่องมือในการปฏิบัติงานบริการจัดเก็บและจัดการขยะ

๕.๑ รถบรรทุกขยะ การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยดำเนินการในพื้นที่ ๑๔ ชุมชน โดยเทศบาลมีรถบรรทุกขยะ จำนวน ๒ คัน รายละเอียดดังนี้

- รถบรรทุกขยะแบบอัดท้าย เลขทะเบียน ๘๓ - ๔๓๐๕ กส. ลักษณะเป็นบรรทุกเฉพาะกิจแบบอัดท้าย อายุการใช้งานแล้วประมาณ ..... ปี สภาพการใช้งานปัจจุบัน ใช้งานได้

- รถบรรทุกขยะ เลขทะเบียน ๘๑ - ๓๕๖๗ กส. ลักษณะเป็นบรรทุกแบบเปิดข้างเทท้ายอายุการใช้งานแล้วประมาณ ๒๐ กว่าปี สภาพการใช้งานปัจจุบัน พอใช้งานได้

๕.๒ วัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือ

- ถุงมือหนัง ที่มีลักษณะเหมาะสำหรับการจัดเก็บขยะยกสิ่งของ ป้องกันการเกิดบาดแผลหรืออันตรายจากสัตว์เลื้อยคลาน

- รองเท้าบูท

- เสื้อกันฝน

- ไม้กวาด, คราดเหล็ก, เข่ง

บทที่ ๖

การตรวจสอบและรายงานผลการปฏิบัติงาน

๖.๑ จัดทำบันทึกรายงานปริมาณขยะเป็นประจำทุกเดือน

๖.๒ จัดทำบันทึกรายงานผลการดำเนินงานจัดการขยะมูลฝอยทุกสิ้นปี

๖.๓ จัดทำบันทึกขออนุมัติจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์/บันทึกจัดจ้างซ่อมแซมบำรุงรถบรรทุกขยะ